

„CIKI A CIGI” ISKOLAI MEGELŐZÉSI PROGRAM ÉS HATÁSVIZSGÁLATA

T-21

Kimmel Zsófia

Dohányzás vagy Egészség Magyar Alapítvány

Kulcsszavak: egészségfejlesztés; dohányzásprevenció; iskolai prevenció program

Azzal, hogy az egészséges életmód megalapozását már gyermekkorban el kell kezdeni, a szakemberek többsége egyetért, azonban azzal kapcsolatban, hogy ki legyen az egészségfejlesztésért felelős elsődleges szakember, a vélemények már nagyban eltérnek. Kétségtelenül az iskola az egyik kulcsfontosságú terepe az egészségfejlesztési programok megvalósításának, ezért számtalan program célozza az iskola színterét, illetve a pedagógusokat. Ilyen a „Ciki a cigi” iskolai megelőzési program is, melynek elsődleges célja, hogy megragadja a gyermekek figyelmét, könnyedén és játékos formában építse fel a gyermekek dohányzást elutasító attitűdjét, és bővítse tudásukat a káros hatásokról.

A program több lépésben került kidolgozásra, és a mai napig folyamatosan frissül a tartalma annak megfelelően, hogy milyen új dohányipari és nikotinbeviteli eszközök jelennek meg a piacon. A programok megvalósítását pedagógusok végzik, időtartama 8–12 tanóra. A 3–5., illetve 6–8. osztályosoknak szóló előadás az információkat izgalmas videókon, animációkon keresztül adja át, míg a gyermekek készség- és képességfejlesztése interaktív játékokon keresztül valósul meg. Az előadások mellé a tematikát tartalmazó tanári kézikönyv, illetve szöveges segédletek is kidolgozásra kerültek, amelyek segítik a pedagógusokat a program megvalósításában. Kiegészítő eszközök, hordozható érintőképernyős számítógép, valamint demonstrációs bábu is rendelkezésre áll, amelyek színesebbé teszik a programot.

A program hatásvizsgálatára 2009-ben, majd 2020-ban került sor. Az előbbi kutatás két általános iskolában, fókuszcsoporthoz tartozó interjúk formájában történt meg, két-két kísérleti csoport vett részt a 3–5. és a 6–8. osztályból. A programban részt vevő csoportok mellett mindkét korcsoportban volt egy-egy kontrollcsoport is. 2020-ban a hatásvizsgálat arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen a program megítélése a pedagógusok között, és melyek a kiemelt fejlesztési területek.

A 2009-es hatásvizsgálat eredményei alapján a program igazoltan hatásos. A gyerekek szívesen részt vettek a foglalkozásokon, és egyes feladatok valódi bevonódást értek el náluk, valamint hosszabb távon is fennmaradt ez az érdeklődés. A cigarettázással kapcsolatos ismeretek több helyen pontosabbak lettek, illetve élményszerűvé váltak, az attitűdök kevésbé változtak. A 2020-as hatásvizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy a program elemeinek ismertsége a megkérdezett pedagógusok körében megfelelő, azonban azoknak az aránya, akik használják is a programot, jóval kevesebb. A programmal való elégedettség jónak mondható, a program bizonyos elemeit szívesen ajánlanák másoknak is.

A program nagyon hasznos lehet azoknak a pedagóguskollégáknak, akik elhivatottnak érzik magukat az egészségfejlesztés területe iránt, és szívesen valósítanának meg dohányzásmegelőzési programot.